

Harvesterioperaatori kutseksami juhend

Kutseksamiga taotletakse: kutseksami sooritanu töötab metsas iseseisvalt ja planeerib oma töid; orienteerub metsas; määrab puu- ja põõsaliike ning metsa- ja puidukahjustusi; seadistab harvesteri parameetrid; teeb erinevaid raieid vastavalt nõuetele kasutades ratsionaalseid töövõtteid; hooldab metsa metsakasvatuse põhimõtetest lähtuvalt ning jälgib masina korrasolekut ja teeb hooldustöid; teeb koostööd teiste raietegijate ja forvarderioperaatoritega; vastab harvesterioperaatori kutsestandardi 4. tasemele esitatud kompetentsinõuetele.

Harvesterioperaatori kutseksami osad on:

1. Metsanduslik test
2. Masinaehituse ja -hoolduse ülesanded
3. Harvesteri kontrollmõõtmine
4. Uuendus- või harvendusraie harvesteriga

1. Metsanduslik test: koosneb 10 küsimusest, millega kontrollitakse metsanduslikke teadmisi. Testil abimaterjalide kasutamine ei ole lubatud. Testi positiivseks sooritamiseks on vaja vastata õigesti vähemalt 9-le küsimusele. Testi sooritamiseks on aega 30 minutit. Test loetakse sooritatuks, kui kutsetaotleja:

1. Kirjeldab kutsealaga seonduvate õigusaktide-, töökeskkonna- ja ohutusnõudeid
2. Tunneb ära Eestis kasvavad põhilised puuliigid;
3. Tunneb ära põhilised puidurikked;
4. Kirjeldab õigusaktidest tulenevaid keskkonnanõudeid;
5. Tunneb ära sortimendid raielangil.

2. Masinaehituse ja –hoolduse ülesanded: koosneb 3 ülesandest, millega kontrollitakse teadmisi harvesteri ehitusest ja hooldamisest. Lahendamisel on lubatud kasutada harvesteri kasutamisujuhendit. Ülesanne loetakse sooritatuks kui kutsetaotleja:

1. Loetleb harvesteri tähtsamad seadmed ja mehhanismid ning näitab neid masinal;
2. Teeb harvesteri käivituseelse kontrolli ja käivitab mootori;
3. Selgitab järkamisfaili kasutamist optimeerimisprogrammis;
4. Kirjeldab õlitasemete kontrollimist käigukastis, peaülekannetes, tandemikorpuses ja hüdroüsteemides ning kirjeldab sobiva õli lisamist;
5. Kirjeldab 10h/25h tehnilise hoolduse;
6. Kirjeldab 50h/100h tehnilise hoolduse;
7. Kirjeldab harvesteri kütusefiltri vahetust ja käivitab mootori;
8. Kirjeldab asendust vajava vooliku mõõtmist, tellimist ja vahetamist;
9. Kirjeldab roomikute ja veokettide paigaldust;
10. Selgitab uue raielangiloomist ja vana raielangil arhiveerimist masinaarvutis;
11. Selgitab andmete saatmist ja vastuvõtmist masinaarvutis;
12. Selgitab automaatikatasemete seadistamist masinaarvutis;

13. Kirjeldab etteantud varuosa tellimist, kasutades varuosakataloogi;
14. Seadistab harvesteri eelsoojendamissüsteemi taimerit ja selgitab selle kasutamise vajadust;
15. Selgitab harvesteri seadistamist masinaarvutis.

3. Harvesteri kontrollmõõtmine: praktiline ülesanne, millega kontrollitakse kutsetaotleja oskust läbi viia kontrollmõõtmist ja sisestada kontrollmõõtmise andmed harvesteri kalibreerimisprogrammi ning vajadusel kalibreerida harvesteri mõõteseadet. Ülesanne loetakse sooritatuks kui kutsetaotleja:

1. Põhjendab kontrollmõõtmiseks langetatud puude valikut;
2. Saadab kontrollmõõdetavate nottide andmed kalibreerimisklupile või teostab kontrollmõõtmise vastavalt masina ehituslikule eripärale;
3. Teeb kontrollmõõtmise;
4. Selgitab kontrollmõõtmisega saadud tulemusi ja kirjeldab edasisi tegevusi.

4. Uuendus- või harvendusraie harvesteriga: praktiline ülesanne, millega kontrollitakse kutsetaotleja oskusi läbi viia raietöid harvesteriga. Ülesanne koosneb puu langetamisest (vähemalt 15 puud harvendusraiel ja 25 puud uuendusraiel), langetatud tüvede laasimisest, järkamisest ja sortimendi paigutamisest raielangile. Hindamiskomisjonil on õigus muuta vastavalt raielangile parameetritele langetatavate puude arvu. Ülesanne loetakse sooritatuks kui kutsetaotleja:

1. Langetab, laasib ja järkab puud vähem kui 30 minutiga;
2. Selgitab raielangile asukohta ja raieõiguse kontrollimist;
3. Töötab kasvavaid puid vigastamata;
4. Ei tekita sortimendile mehaanilisi vigastusi;
5. Ei langeta puid raielangile piiridest välja;
6. Töötab harvesteriga ergonoomiliselt ja ohutult;
7. Laasib ja järkab tüved tootmisülesandes etteantud (sortimendileht) sortimentideks;
8. Kändude kõrgused on põhjendatud kõrgusega, arvestades kasvukoha ja puuliigi omapära ning puidu optimaalseimat kasutust;
9. Sortiment on paigutatud eraldatult kokkuveotee telgjoonelt 2-10 m kaugusele;
10. Moodustatud virnades puuduvad raidmed;
11. On sisse raiunud kokkuveoteed õigusaktidest tulenevalt;
12. Siseneb masinakabiini ja väljub masinakabiinist ohutult (kasutades treppi).
13. Toestab masinast lahkudes tõstuki ja lülitab sisse seisupiduri;
14. Kasutab turvavarustust (kiiver ja kõrgnähtavusega riietust);
15. Vajadusel selgitab harvendusraiel puude valikut;
16. Vajadusel selgitab uuendusraiel säilikpuude ja/või seemnepuude valikut;
17. Vajadusel selgitab harvendusraiel rinnaspindala kontrollimist (relaskoop, rinnaspindala alammäärade tabel).

Eksamilangi kirjeldus:

- Eksamilank kinnitatakse hindamiskomisjoni esimehe poolt;
- Eksamilangiks peab olema uuendus- või harvendusraie, raadamise lank;
- Eksamilangi pinnas peab olema hea kandvusega.

Raie sooritamine:

- Kutsetaotleja saab hindamiskomisjoniga eelnevalt kokku leppides sooritada kutseeksami oma harvesteriga;
- Kutsetaotlejale võimaldatakse enne eksami sooritamist harvesteriga tutvuda (proovisõit, proovitõsted, harvesteri seadistamine) 30 minuti jooksul;
- Sooritus algab ja lõpeb hindamiskomisjoni märguande peale;
- Kutsetaotleja toestab tõstuki, lülitab peale seisupiduri ja väljub kabiinist ohutult kasutades treppi.

Praktiline raie loetakse koheselt mittesooritatuks, kui kutsetaotleja:

- Põhjustab hüdroüsteemide vigastamise või muu masina edasist töötamist takistava tegevuse, mis muudab soorituse jätkamise võimatuks;
- Tegutseb tahtlikult sobimatult või eirab tööohutusnõudeid põhjustades ohu enesele, hindamiskomisjoni liikmele või harvesterile;
- Ületab langetamiseks, laasimiseks ja järkamiseks ettenähtud aja (30 minutit).

Turvanõuded eksami sooritamise ajal:

- Eksami sooritamiseks eraldatud alas võivad viibida eksamit sooritav kutsetaotleja, hindamiskomisjoni liikmed ja hindamiskomisjoni esimehe loa saanud isikud;
- Kutsetaotleja peab eksami sooritamise ajal harvesteri sisenemisel ja väljumisel kasutama turvavarustust (kiiver ja kõrgnähtavusega riietus).

Kutsekvalifikatsiooni omistamise tingimused:

Harvesterioperaatori kutsekvalifikatsioon tase 4 omistatakse kutsetaotlejale juhul kui kõik eksamiosad on sooritatud

Harvesterioperaator, tase 4 kutse taastõendajale

Harvesterioperaator, tase 4 kutse taastõendamise osad

1. Valikvastustega test.

Valikvastustega test koosneb 15 valikvastusega küsimusest, vastusevariante on vähemalt kaks, millest õigeid vastuseid on üks. Testi positiivseks sooritamiseks on vaja vastata õigesti vähemalt 12-le küsimusele. Testi lahendamiseks on aega 30 minutit. Test loetakse sooritatuks, kui kutsetaotleja:

- teab ja selgitab harvesteri tõstuki ja masina seadistuste (sh operaatorikohasus, miinimumvool, pehmendus/lõpuandur) põhimõtteid ning nende mõju töö sujuvusele ja täpsusele;
- mõistab ergonoomika aluseid metsamasinas töötamisel ning selgitab istumisasendi ja taastavate tegevuste (nt võimlemine, venitamine) olulisust pikaajalise istuva töö korral;
- tunneb mootoripöörete kasutamise põhimõtteid ja selgitab liigsete tööpöörete mõju kütusekulule ning ettevõtte kuludele;
- teab ja kirjeldab töö planeerimise aluseid harvesteriga töötamisel, sh kasutatavaid tööpiirkondi ning materjali paigutuse loogikat tööohutuse ja töövoos seisukohalt;
- tunneb lõikepea hoolduse ja seadistamise põhimõtteid, sh survete reguleerimise eesmärki ning automaatika mõju tootlikkusele;
- teab ja järgib metsanduse õigus- ja keskkonnanõudeid, sh säilikpuude normi, pesapuudega seotud teavitamiskohustust ning raiekohas nõutavate dokumentide olemasolu.

Taastõendamise tingimused:

Harvesterioperaator tase 4 kutse on kutsetaotlejal taastõendatud juhul, kui valikvastusega test on sooritatud positiivselt.